

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI TRZEBIESZOWICE

2. Czas powstania

XIII/XIV w.

3. Miejscowość

TRZEBIESZOWICE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **ŁĄDEK-ZDRÓJ**

6. Współrzędne geograficzne

50°20'54"N 16°47'04"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Chunchonis villa (1269 r.), Conzendorf (1320 r.), Großkunuzendorf (ok. 1500 r.), Kunzendorf an der Biele (przed 1945 r.), Trzebieszowice (1946 r.)

HISTORIA: Trzebieszowice wzmiankowane są pierwszy raz w 1269 r. Zostały założone na prawie niemieckim. W 1292 r. wymienia się tu kościół parafialny. Pierwotnie wieś składała się z 4 osobnych folwarków: Oberhof, Frobelfhof, Rothenhof i Steinhof, posiadających różnych właścicieli. W 1789 r. wymienia się tu pałac, cztery folwarki, plebanię, szkołę i 3 młyny wodne. Liczbę mieszkańców oszacowano na 1043 osoby. Podział wsi na cztery osobne części przestał istnieć dopiero w poł. XIX w. Taka sytuacja miała wpływ na układ urbanistyczny wsi, który w 1884 r. rysował się jako wielodrożnicowy, z nieregularnie ułożoną zabudową, skupioną przy poszczególnych folwarkach. Taki układ ruralistyczny, przekształcony mocno po 1945 r. jest obecny do dziś. W 1939 r. zamieszkiwało tu 1446 osób. Wieś doznała znacznego uszczerbku w czasie powodzi w 1997 r. Dominantą krajobrazową wsi jest kościół św. Andrzeja Apostoła. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza pochodzi przeważnie z przełomu XIX i XX w. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby nowej zabudowy, zwłaszcza na terenie obejmującym dawny folwark Rothenhof. Historyczny układ jednak nadal czytelny.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)
sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

1. Miejscowość	TRZEBIESZOWICE	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	ŁĄDEK-ZDRÓJ	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI TRZEBIESZOWICE	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA: POSTULATY KONSERWATORSKIE: ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską, zwłaszcza dążenie do kontynuacji historycznego rozplanowania wsi;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemi kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień);
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny;
- zachowanie wieży kościoła św. Andrzeja jako dominanty w krajobrazie wsi;
- ochrona zespołów dworskich Scheibenhof oraz Oberhof wraz z elementami zieleni parkowej.

ŹRÓDŁA I LITERATURA**Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu**

Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, München·Berlin 2005.

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.

Knies J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.

Knies J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.

Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 15, Masyw Śnieżnika i Góry Bialskie, Warszawa 1993.

Zimmermann F. A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

F.C. Werde, *Kreisgkarte...*, z poł. XVIII.

Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.

Messtischblatt, 5666 Ullersdorf, 1884, 1938.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis):

sierpień 2022 r.
Kamil Pawłowski

